

Onbeperkt toegang tot alle artikelen op nrc.nl

Abonneer

Opinie

N.B. Het kan zijn dat elementen ontbreken aan deze printversie.

Dat adoptierapport schoffeert onnodig

Adoptie De commissie die interlandelijke adoptie onderzoekt vergrootte de geconstateerde misstanden uit en heeft te weinig oog gehad voor de positieve bevindingen, oordeelt *Tom Schulpen*.

 Tom W.J. Schulpen 11 februari 2021 Leestijd 4 minuten

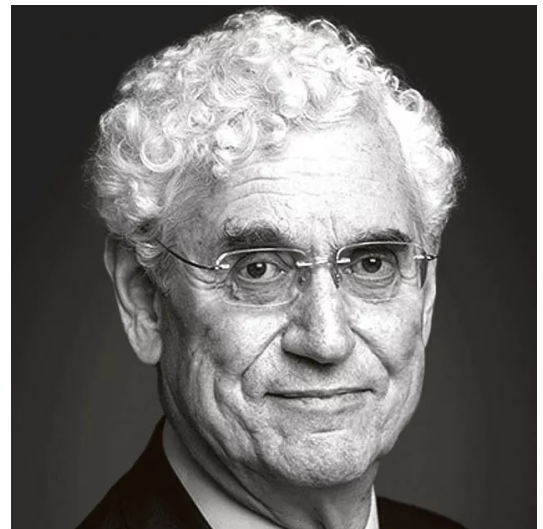
Jongens slapen, in een kindertehuis in Cambodja.

Foto Jerry Redfern/Getty

aandag verscheen het rapport van de Commissie onderzoek interlandelijke adoptie.

M De commissie riep op de [interlandelijke adoptie op te schorten](#), gezien de vastgestelde misstanden. De commissie bestond uit mr. Tjibbe Joustra, prof. dr. Beatrice de Graaf en mr. Bert-Jan Houtzagers. Dit zijn evident experts die geen enkele ervaring hebben met andere culturen, maar wel met terrorismebestrijding door opsporing van verdachten en uitschakeling met alle mogelijke middelen. Daarin is men dan ook uitstekend geslaagd. De verdachten zijn de Nederlandse overheid, de overheden van de landen van herkomst en de bemiddelende organisaties. De uitgeschakelde slachtoffers zijn de adoptieouders en de geadopteerden. Een meer agressieve en eenzijdige voorstelling van zaken is nauwelijks voorstelbaar.

De commissie deed onderzoek naar misstanden bij adoptie uit de landen Brazilië, Bangladesh, Colombia, Indonesië en Sri Lanka in de periode 1967-1998 en ging na wat de rol van de Nederlandse overheid daarbij was. De vijf landen kregen [in het rapport](#) elk een hoofdstuk, dat telkens begint met een beschrijving van de contextuele situatie van het betrokken land. Het ging om oorlogen (Bangladesh, Colombia), hongersnood (Bangladesh, Sri Lanka), culturele en religieuze taboes (Colombia, Sri Lanka, India), rechteloosheid van ongehuwde moeders en hun kinderen (Korea, Brazilië), het ontbreken van een geboorteregister (Colombia, Bangladesh), wisselende jurisprudentie (Brazilië) en één-kind-politiek (China). Deze verzachtende omstandigheden komen totaal niet terug in de eindconclusies en aanbevelingen. We zien slechts een opgeheven Nederlands vingertje.

Tom W.J. Schulp is em. hoogleraar kindergeneeskunde en is medisch adviseur geweest van diverse adoptieorganisaties.

Waren misstanden structureel?

Het adoptieproces wordt beschreven als vies en achterbaks, waarbij in de loop van het rapport eerst wel onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende bemiddelende organisaties, maar niet meer in de conclusies en aanbevelingen. Er wordt volledig voorbijgegaan aan het feit dat het merendeel bonafide was. Er wordt twijfel gezaaid onder adoptieouders en geadopteerden, wat grote onrust zal geven.

Er wordt totaal geen rekening gehouden met het feit dat de meeste informatie 30 tot 50 jaar geleden werd verzameld. Met de kennis van nu is het gemakkelijk (ver)oordelen.

De geconstateerde misstanden worden enorm uitvergroot met casuïstiek, die vervolgens onterecht wordt gegeneraliseerd. Er wordt gesproken van enorme misstanden. Van de 40.000 adoptieprocedures zullen er zeker enkele duizenden fout zijn gegaan, maar is dat structureel?

In opdracht van de commissie voerde het CBS onderzoek uit onder geadopteerden in Nederland. De situatie van geadopteerden wordt vergeleken met niet-geadopteerden en dan blijken er slechts minimale verschillen voor te komen. Geadopteerden hebben wel vaker psychosociale problemen in hun jeugd gehad, zoals schorsingen van school (11 procent versus 7 procent van de niet-geadopteerden), of contact met politie (14 procent versus 8 procent). Maar zij zijn nu als volwassenen blij dat zij geadopteerd zijn (70 procent) en meer kansen hebben gekregen (84 procent). Deze positieve bevindingen komen niet terug in de conclusies en aanbevelingen. Moeten al deze gelukkige mensen nu gaan twifelen aan hun existentie?

Geen behoefte aan kinderroof

Als kinder- en tropenarts heb ik van 1980 tot 2003 duizenden buitenlandse adoptiekinderen medisch onderzocht na aankomst in Nederland. Hun dossiers in het St. Antonius-ziekenhuis en Wilhelmina-kinderziekenhuis in Utrecht bevatten niet alleen medische gegevens maar ook psychosociale en achtergrondinformatie. Soms bleken gegevens niet te kloppen, zoals de leeftijd, waarvoor ik speciale afspraken had met het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam om de tandleeftijd te bepalen. Bij Chinese adoptiekinderen klopten vaak de vaccinatiegegevens niet, waarover wij rapporteerden in *The Lancet*. Ook ben ik op verzoek van de bemiddelende adoptieorganisatie Wereldkinderen gaan overleggen met kinderartsen in India, Korea en Colombia over medische screening van de kinderen voordat zij naar Nederland zouden komen.

Ik heb de overvolle kindertehuizen gezien waar de kinderen liefderijk werden verzorgd met bijvoorbeeld in India een dagelijkse massagebeurt. In die landen was er echt geen behoefte aan kinderroof of kinderkoop. De tehuizen zaten overvol en de adoptieprocedure was in Nederland zo minutieus geregeld, dat er wachttijden van vele jaren ontstonden, terwijl mensen ouder dan 40 jaar niet meer mochten adopteren. Er waren wachtlijsten van duizenden mensen.

Is het vreemd dat in deze heksenketel mensen naar uitwegen zochten zoals het zelf doen of beïnvloeding via corrupte ambtenaren in de landen van herkomst? Helaas waren er misstanden, maar er was ook weinig kennis van particuliere initiatieven en weinig wetgeving. Maar die misstanden waren niet structureel zoals de commissie meent. Ik ben dit bij collega's en andere betrokkenen uit die tijd nagegaan en ook zij zijn geschokt door dit rapport. Het ministerie van Justitie had inderdaad en terecht moeite om de lokale autoriteiten te controleren zonder goede instrumenten. Het rapport doet echter geen recht aan alle verbeteringen die zijn doorgevoerd, leidend tot het Haags Adoptieverdrag.

De culturele waarden, normen en achtergronden van meer dan twintig landen moesten worden doorgrond, er kwam steeds meer voortschrijdend inzicht en nu concludeert de commissie dat adoptie gewoon kinderhandel is geweest. Bemiddelaars worden neergezet als medeplichtig aan criminele activiteiten, het in stand houden van misstanden en schuldig aan rechtstreekse betrokkenheid.

Lees ook:

'Het ging te vaak fout met adoptie. Dat weten we al j  ren uit onderzoek'

Verbied adoptie niet

Het is goed dat er voor die misstanden excuses zijn aangeboden door de overheid en dat er een expertisecentrum komt voor ondersteuning, maar nu de hele adoptieprocedure verbieden is de verkeerde weg. Interlandelijke adoptie is de laatste jaren verschrompeld tot een aantal van nog geen 145 kinderen per jaar (alleen kinderen met '*special needs*' zoals een handicap).

Er zullen altijd mensen zijn die misbruik maken van beschikbare middelen. Ook bij het Rode Kruis, de woningbouwvereniging of de uitkeringsinstantie komt dat voor. Die worden toch ook niet verboden of afgeschaft. Niemand kan garanderen dat er geen misbruik wordt gemaakt van gelden, niet bij ons en zeker niet in landen waar armoede en corruptie voorkomen.

PRAAT MEE MET NRC

[Onderaan dit artikel](#) kunnen abonnees reageren. [Hier leest u meer over reageren op NRC.nl](#).

Op dit moment beheerst een kleine groep ontevreden geadopteerden het publieke debat. De stem van de tevreden meerderheid wordt (nog) niet gehoord. Toch zal men moeten accepteren dat veel gegevens niet beschikbaar zijn en dat *roots* mogelijk nooit gevonden zullen worden, hoe verdrietig ook. Maar ontevreden en actievoerende geadopteerden moeten ook beseffen dat zij van grote armoede zijn bevrijd, indertijd een sterftekans van 25 procent hadden en ondanks psychosociale obstakels een menswaardig en gewaardeerd bestaan hebben.

De Commissie onderzoek interlandelijke adoptie heeft bonafide organisaties als Wereldkinderen en duizenden oprechte en eerlijke ouders en kinderen geschoffeerd en dat is onverdraaglijk. Een excuus van de commissie is op zijn plaats.